
J A A R V E R S L A G 1 9 6 2

NAAMLOZE VENNOOTSCHAP

VAN DER HEEM N.V.

GEVESTIGD TE 'S-GRAVENHAGE, MAANWEG 120-170

FABRIEKEN

MAANWEG — SATURNUSSTRAAT, DEN HAAG
LAAKWEG, DEN HAAG
ABSTEDERDIJK, UTRECHT
BLOENSTRAAT, UTRECHT
KEUISEKADE, UTRECHT
VRIJBUTTERSTRAAT, SNEEK

MAATSCHAPPELIJK KAPITAAL f 25.024.000,—

WAARVAN GEPLAATST EN VOLGESTORT
GEWONE AANDELEN . . . . . f 12.000.000,—
PRIORITEITSAANDELEN . . . . . f 24.000,—

RAAD VAN COMMISSARISSEN

J. VAN RANDWIJK, DORDRECHT, PRESIDENT-COMMISSARIS
A. BOSNAK, ROTTERDAM
Prof. ir J. J. BROEZE, RIJSWIJK (benoemd per 1 januari 1963)
Mr M. SANDERS, HILVERSUM

DIRECTEUREN

L. W. VAN DER HEEN, PRESIDENT-DIRECTEUR (overleden 26 oktober 1962)
L. C. M. J. GUSSENHOVEN
F. DE HARTOG (benoemd per 1 januari 1963)
Ir P. G. ZAAIJER

ACCOUNTANTS

EERSTE NEDERLANDSCHE ACCOUNTANTSKANTOOR VAN 1883
MORET EN STARKE

IN MEMORIAM L. W. VAN DER HEEM

In de loop van dit verslagjaar, n.l. 26 oktober 1962, overleed de mede-oprichter en president-directeur van onze vennootschap.

Ons bedrijf heeft in zijn heengaan een welhaast onherstelbaar verlies geleden.

Ons blijft de heinnering aan een groot man, een voortreffelijk leider, met een gul en warm hart, met groot doorzettingsvermogen. Iemand met een vaste en sterke wil.

Hij had als levensdoel gekozen, de uitbouw onzer fabrieken, de bevordering van de belangen onzer vennootschap en hij is daarin, dank zij zijn grote gaven, ten volle geslaagd.

Wij herdenken hem met grote dankbaarheid en hij zal in onze herinnering voortleven als de bouwver van ons bedrijf en als warmvoelend vriend.

Hij ruste in vrede!

J. VAN RANDWIJK,
president-commissaris.

FABRICAGEPROGRAMMA

Artikelgroep Duurzame Consumptie-artikelen

RADIO

Radio-ontvangerinstellingen voor AM- en FM-ontvangst, voor net- en batterijvoeding, in normale- en tropenuitvoering.
Dragbare- en tafeloestellen in transistoruitvoering.
Radiogramfooncombinaties. Platenspelers. Luidsprekers.

TELEVISIE

Televisie-ontvangerinstellingen met 43, 48 en 59 cm. beeldbuis, voor ontvangst van het C.C.I.R.-systeem. Idem voor ontvangst van het C.C.I.R.-, Franse-, Waalse- en Vlaamse systeem (meetsysteeminstellingen) en voor ontvangst van het 525 lijnen systeem. Idem in console-uitvoering en in combinatie met een radio-ontvangerinstelling.

ELEKTRISCHE HUISHOUDDELIJKE TOESTELLEN

Stofzuigers voor huishoudelijk en industrieel gebruik, vloerwrijvers, ventilatoren, warmteventilatoren, elektrodekens, enz.

ELEKTRISCH HANDGEREEDSCHAP

Elektrische handboormachines van 6 tot 23 mm., voor industrieel gebruik.
Elektrisch handgereedschap voor particulier gebruik.

SOLEXBROMFIETSEN

Artikelgroep Professionele Electronische Apparaten

TELECOMMUNICATIEAPPARATUUR

Zend-ontvangerinstallaties voor militair en voor civiel gebruik in H F, V H F en U H F gebied (AM, FM en SSB verkeer), zowel voor vaste stations als voor voertuigen, schepen en vliegtuigen.
Dragbare zend-ontvangers (portofoons).

Speciale militaire meetapparatuur.

Apparatuur geheel of gedeeltematig getransistoriseerd.

ELEKTRONISCHE APPARATUUR

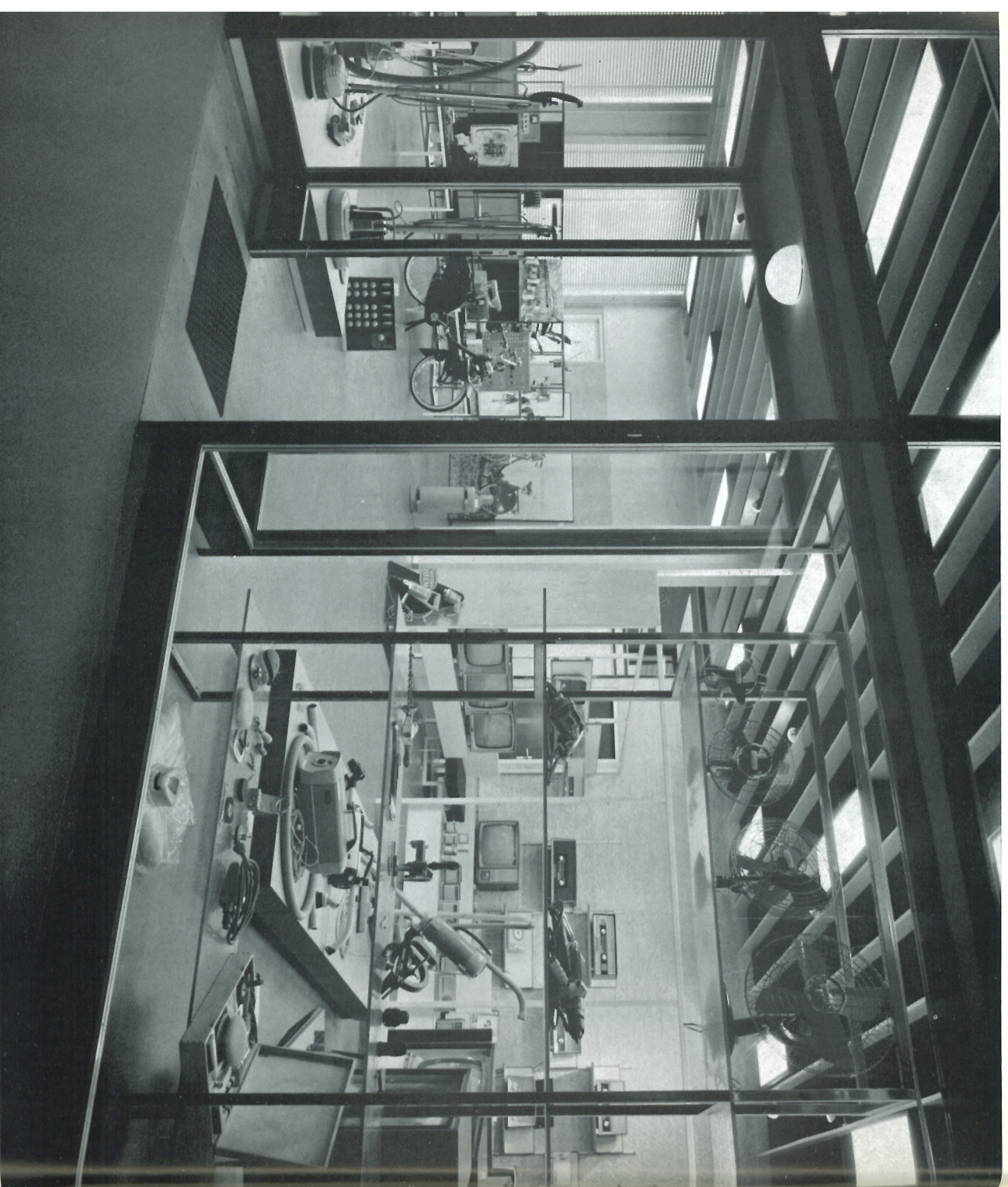
Onderwaterdetectieapparatuur, simulatoren, gestabiliseerde netspanningsapparaten.
Elektronische tellers, fotocelopenemers, industriële regelapparatuur.

PROFESSIONELE MOTOREN

Transmissiemotoren (magslips en synchro's) voor rekenapparatuur. Hysteresismotoren, resolvers, tachogeneratoren, enz.

PROFESSIONELE ONDERDELEN

Transistoren, gedrukte schakelingen, C-kern transformatoren, enz.

Gedekte van onze Showroom in Hoofdegebouw, Mannes, Den Haag

PREADVIES VAN COMMISSARISSEN

Montage van draagbare radiotoestellen in onze vestiging te Teheran, de „Iranian Electronic Industries“

Aan Aandeelhouders

Ingevolge de bepalingen van artikel 34 van de statuten hebben wij de eer u hierbij de jaarstukken over het boekjaar 1962 aan te bieden.

Over dit boekjaar valt de schaduw van een groot verlies: het overlijden van onze eminente president-directeur, de heer L. W. VAN DER HEEM, die tevens mede-oprichter was van onze onderneming. Elders in dit verslag treft u een „in memoriam“ aan.

De balans per 31 december 1962 en de winst- en verliesrekening over 1962 zijn gecontroleerd door het Eerste Nederlandsche Accountantskantoor van 1883 Moret en Starke. De desbetreffende verklaring is op bladzijde 27 van dit verslag opgenomen.

Met de door de directie nodig geoordeelde afschrijvingen en reserveringen kunnen wij ons verenigen.

Wij geven uw vergadering in overweging deze jaarstukken ongewijzigd vast te stellen en het voorstel der directie om het dividend over 1962 te bepalen op 4% op de prioriteits aandelen en op 12% op de gewone aandelen goed te keuren.

Verder bieden wij u hierbij aan het verslag van de directie, bedoeld in artikel 25 der statuten, omtrent de gang van zaken van onze vennootschap en het gevoerde beheer in het afgelopen boekjaar.

In uw op 3 januari 1962 gehouden buitengewone algemene vergadering werd de heer A. BOSNAK benoemd tot commissaris, ter voorziening in de vacature ontstaan door het overlijden van de heer mr F. A. STOKVIS.

In de jaarlijkse algemene vergadering van aandeelhouders, gehouden op 1 mei 1962, werd de heer mr M. SANDERS als commissaris herbenoemd.

VERSLAG VAN DE DIRECTIE

Mede in verband met het overlijden van onze president-directeur is op 4 december 1962 een buitengewone algemene vergadering van aandeelhouders bijeengeroepen, waarin de benoeming plaats vond van de heer prof. ir J. J. BROEZE tot lid van de Raad van Commissarissen en van de heer F. DE HARTOG tot directeur van onze vennootschap; beide benoemingen ingande 1 januari 1963.

Volgens rooster treedt dit jaar af de heer J. VAN RANDWIJK; de heer VAN RANDWIJK heeft zich herkiesbaar gesteld.

Conform artikel 14 sub 6 der statuten zijn door de vergadering van houders van prioriteits aandelen ter voorziening in deze vacature voorgedragen:

1. J. VAN RANDWIJK;
2. A. TELLEMAN.

Wij besluiten dit preadvies met een woord van dank te richten tot allen, die hebben medegewerkt om de in dit verslagjaar bereikte resultaten te verkrijgen.

's-Gravenhage, 22 maart 1963.

De Raad van Commissarissen:

J. VAN RANDWIJK.
A. BOSNAK.
J. J. BROEZE.
M. SANDERS.

Aan Commissarissen

Overeenkomstig het bepaalde in artikel 34 der statuten, bieden wij u hierbij het verslag aan over het boekjaar eindigende op 31 december 1962, waaraan zijn toegevoegd:

- de balans van Van der Heem N.V.
- de geconsolideerde balans der moedermaatschappij met de „Eerste Nederlandse Autorijwielfabriek N.V.” en „Van der Heem Internationaal N.V.”, benevens de daarop volgens artikel 42 van het Wetboek van Koophandel vereiste toelichtingen.
- de geconsolideerde winst- en verliesrekening over 1962.

In de geconsolideerde balans is de in dit verslag voorgestelde winstverdeling verwerkt.

BESTUUR

Gedurende het verslagjaar ontviel ons de president-directeur en mede-oprichter van ons concern, de heer L. W. VAN DER HEEM. Zijn verscheiden is voor ons allen een zeer groot verlies en wij zullen hem met weemoed blijven gedenken als een grote en markante figuur, die van schier onbetrekenbare betekenis is geweest voor ons bedrijf. Het zij ons vergund op deze plaats te getuigen van onze grote dankbaarheid voor het vele dat hij voor ons en onze onderneming sedert de grondvesting heeft gedaan.

In een buitengewone vergadering van aandeelhouders gehouden op 4 december 1962 is de heer prof. ir J. J. BROEZE gekozen als lid van de Raad van Commissarissen en

werd de heer F. DE HARTOG benoemd tot directeur; beide benoemingen zijn ingegaan op 1 januari 1963. Verder werd in deze vergadering een wijziging onzer statuten goedgekeurd, waarop inmiddels de ministeriële verklaring van geen bezwaar is verkregen.

ALGEMEEN

In het voorgaande verslag werd reeds gewag gemaakt van een zekere afzwakking der economische groei; deze tendens handhaafde zich gedurende 1962, en wel vooral in de artikkelgroepen radio, televisie en Solex. Anderzijds doet zich in ons bedrijf een duidelijke verschuiving voor van de duurzame consumptieartikelen naar de professionele elektronische apparatuur.

Dit verschijnsel is onder meer een gevolg van ons streven om het fabricageprogramma uit te breiden met minder conjunctuurgevoelige artikelen. Het is dan ook hoofdzakelijk hieraan te danken dat de totale omzet in 1962 wederom enige procenten hoger was dan in het voorgaande jaar.

Om de basis van ons bedrijf in de toekomst te versterken en te verbreden vond in het verslagjaar een belangrijke uitbreiding der laboratoria en constructieafdelingen plaats.

Aanzienlijke bedragen werden besteed aan het up to date houden van ons radio- en televisieprogramma – waarbij een aanvang gemaakt werd met de ontwikkeling van kleurentelevisie-ontvangers – en aan de uitbreiding van ons programma elektrische huishoudelijke apparaten en elektrisch handgereedschap, waarvan wij in de komende jaren grote verwachtingen hebben.

De grootste groei van onze ontwikkelingsafdelingen vond plaats in de sector der telecommunicatie- en elektronische apparatuur.

Als gevolg van deze activiteiten werden zeer aanzienlijke orders verkregen, die de nieuwe fabriek voor telecommunicatie- en elektronische apparaten voor verscheidene jaren van werk voorzien hebben.

In de ontwikkelingssector zijn momenteel ruim 300 personen, waaronder enige tientallen academici, werkzaam.

Alle uitgaven betrekking hebbende op deze sector, benevens die voor speciaal gereedschap, welke van dezelfde orde van grootte zijn, werden voor zover ze niet in opdracht van derden geschieden, grotendeels ten laste van het jaarresultaat gebracht.

Deze politiek en het nog steeds stijgende kostenpeil leidden tot een daling van het exploitatiesaldo. Niettemin mogen wij toch met tevredenheid terug zien op de in 1962 bereikte resultaten enerzijds en de verbreding van de basis onzer onderneming anderzijds, die zoals gezegd reeds resulteerde in een aanzienlijke stijging van de orderportefeuille.

AFZET IN NEDERLAND

De in geld uitgedrukte omzet in de artikkelgroep radio, televisie en platenspelers is gedurende het verslagjaar iets gedaald. De tot voor kort sterke groei in deze sector maakt gaandeweg plaats voor een zekere stabilisatie op een vooralsnog redelijk niveau.

Het aantal verkochte ERRRES radiotoestellen steeg met meer dan 10%. Doordat echter steeds meer – goedkopere – draagbare radiotoestellen worden verkocht ten koste van de duurdere tafeltoestellen, was de totale omzet in geldswaarde iets lager dan vorig jaar.

De verkoop der ERRRES televisietoestellen ondervond gedurende het gehele jaar een zekere arszeling, hetgeen uiteindelijk in een lichte teruggang resulteerde.

De afzet van de ERRRES stofzuigers handhaafde zich op een bevredigend peil. De verkoop van elektrische deksens steeg aanzienlijk, mede als gevolg van uitbreiding van het assortiment. Ook de omzet der Van der Heem elektrische handboormachines was aanmerkelijk hoger.

In het kader van het teleurstellende beeld dat de gehele bromfietzenmarkt vertoonde, bleven ook de SOLEX-verkopen achter bij die van het vorig jaar. Wij wijten dit voornamelijk aan het slechte weer en de sterk toenemende populariteit van de kleine auto. Het relatieve marktaandeel van SOLEX bleef echter behouden en de sterke positie van dit merk in zijn prijsklasse is dan ook onaangestast.

In de professionele sector vonden de eerste afleveringen plaats in het kader van het Starfighter-programma; deze leveranties zullen zich nog over een aantal jaren uitstreken.

EXPORT

De export van radio's, televisietoestellen en elektrische apparaten geschiedt door „Van der Heem Internationaal N.V.” voorheen „Verkoopkantoor Van der Heem N.V.” geheten. De afzet dezer dochteronderneming was in 1962 vrijwel gelijk aan die van het voorgaande jaar, niettegenstaande de toenemende concurrentie en het feit, dat steeds meer landen invoerrestricties gaan toepassen ter bescherming van lokale industriële plannen. Vele recent onafhankelijk geworden landen hebben namelijk de neiging om coure que coure eigen industrieën in het leven te roepen met als eerste maatregel: sluiting der grenzen. Hierdoor gingen in het verslagjaar enige belangrijke exportgebieden verloren.

Vooral de uitvoer van radiotoestellen ondervond de nadelige invloed van deze beperkingen, terwijl voornamelijk in de Oosterse landen de Japanse concurrentie zich in toenemende mate deed gelden. Hoewel tengevolge hiervan de totale radio-export enigszins daalde, onderging het aantal landen waarheen wij leveren een flinke uitbreiding, mede dank zij een intensievere bewerking en meer getichte penetratie. Het aantal televisietoestellen dat gedurende 1962 werd uitgevoerd was vrijwel gelijk aan dat in 1961. De onderlinge afwijking der zenders in de verschillende gebieden noopt echter tot het fabriceren van steeds meer afwijkende uitvoeringen, hetgeen remmend werkt op productie en afzet.

De groep elektrische handgereedschappen vertoonde, evenals in voorgaande jaren, een bevredigende stijging.

De export van ventilatoren daalde iets, voornamelijk door de in vele landen heersende slechte weersomstandigheden. Dit is echter naar onze mening een verschijnsel van voorbijgaande aard.

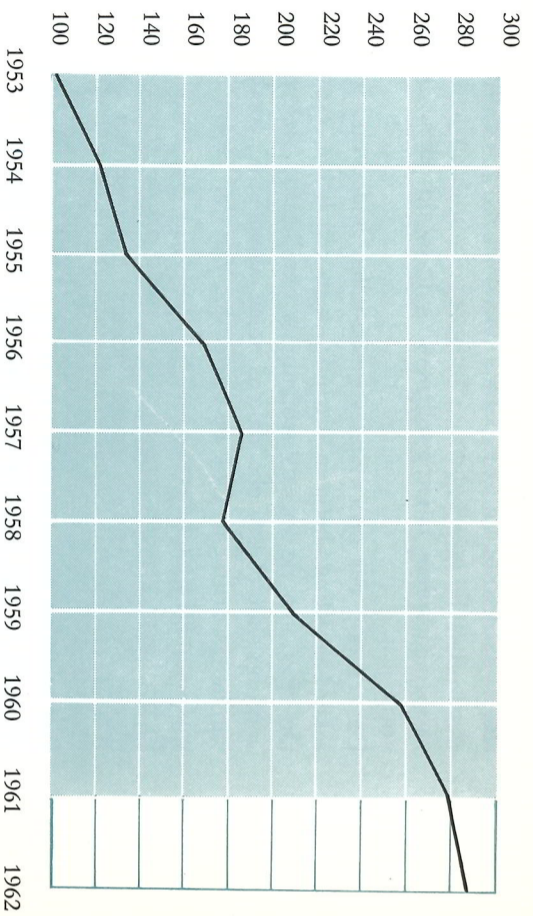
Naast de gebieden overzee geniet ook de export naar de E.F.G.-landen onze bijzondere aandacht.

Teneinde een grondiger bewerking van de Scandinavische markt mogelijk te maken,

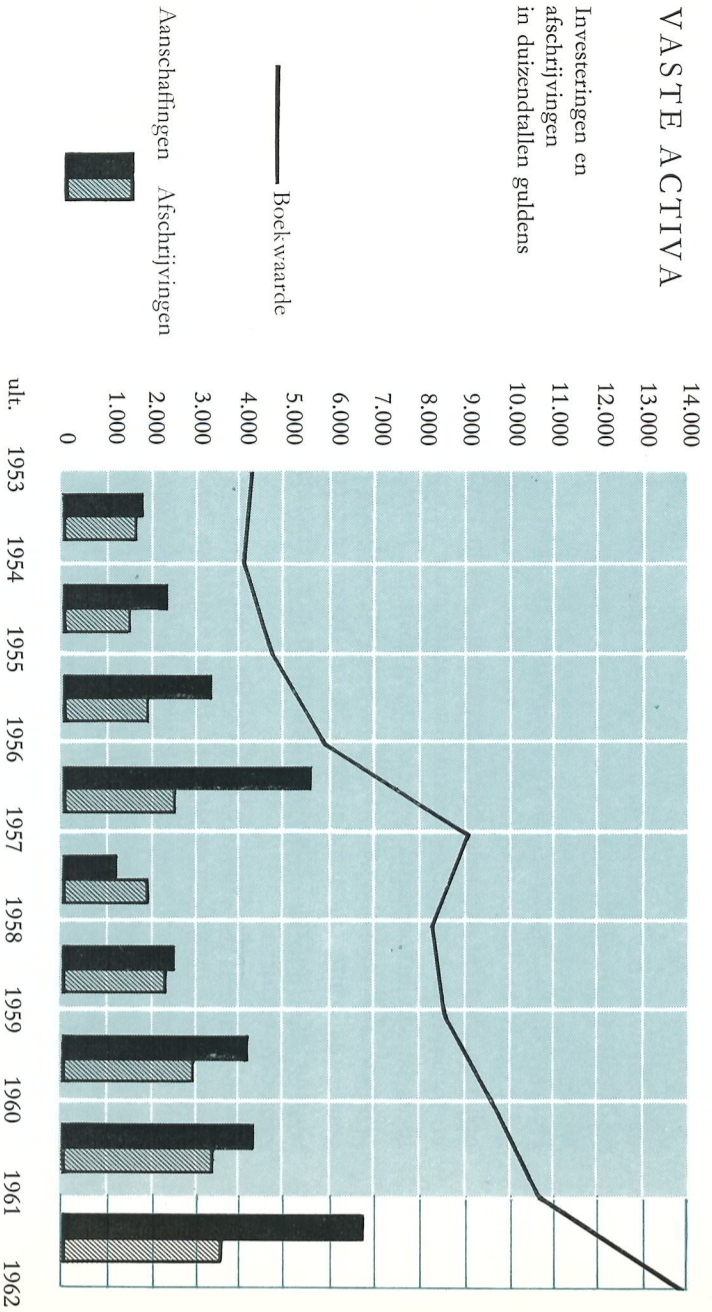
OMZET

Geldomzet in indexcijfers
(1953 = 100)

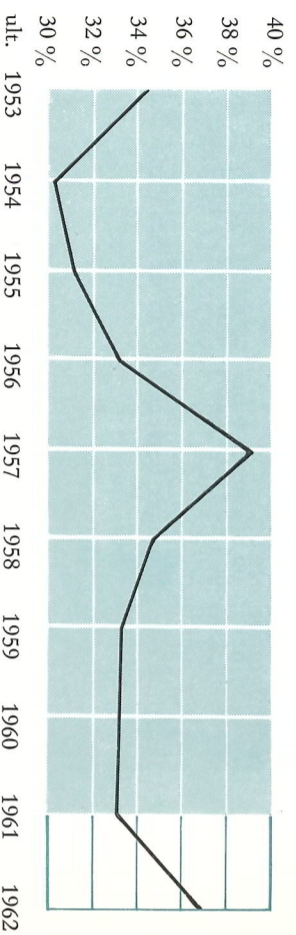
VASTE ACTIVA

Investerings en
afschrijvingen
in duizendtallen guldens

BOEKWAARDE

in procenten van de
aanschaffingsprijs

werd te Kopenhagen een commerciële vestiging geopend, genaamd: „Van der Heem Skandinavia A/S”.

Daar de voor ons zeer belangrijke afzet naar Iran door overheidsmaatregelen geheel teloor dreigde te gaan, zijn wij er toe overgegaan tezamen met een Perzische deelgenoot in Teheran een nevenbedrijf op te richten, alwaar inmiddels de eerste radio-toestellen zijn gefabriceerd.

PERSONEEL

Naast de problemen voortvloeiende uit de gespannen situatie op de arbeidsmarkt en het van oudsher bekende woonruimtevragestuk, vroegen omscholing en opleiding van personeel, alsmede het inleren van nieuwe taken veel van onze aandacht.

Voor onze fabriek te Sneek had de omscholing betrekking op arbeidskrachten die tot voor kort in de agrarische beroepen werkzaam waren.

In onze Haagse fabrieken werd een deel van het in dienst zijnde personeel omgeschoold en heropgeleid voor werkzaamheden in de professionele sector, terwijl nieuw aangesteld personeel opgeleid moet worden voor aldus vrijgekomen functies bij de radio- en televisiefabricage.

De kosten van omscholing en opleiding vergden hierdoor in 1962 aanzienlijke bedragen.

De gemiddelde personeelsbezetting nam toe met 6½%.

In het kader van de in juli 1961 afgesloten collectieve arbeidsovereenkomst werden lonen en salarissen per 1 april 1962 met 3% verhoogd en op 1 september 1962, ter compensatie van de huurverhoging, wederom met 1½%.

Ook bij ons was het niet mogelijk om de stijging van de personeelskosten te compenseren door een verhoging van de bezettingsgraad van onze productiecapaciteit. De verscherpte concurrentie alsmede de stringente voorschriften van hogehand beletten voorts de aanpassing van de verkoopprijzen aan het gestegen kostenpeil, zodat deze loonsverhogingen gedeeltematig ten laste kwamen van de winstmarges.

UITBREIDINGEN

In mei 1962 werd de nieuwe fabriek voor telecommunicatie- en elektronische apparatuur op ons terrein aan de Maanweg in Den Haag in gebruik genomen; de nuttige vloeroppervlakte van dit complex bedraagt 4140 m².

Als onderdeel van de uitbreidingsplannen voor onze fabriek Maanweg kwam een lak- en chemicaliënmagazijn gereed. Dit volgens de nieuwste inzichten van brandbeveiliging gebouwde magazijn, voldoet aan de hoogste eisen voor een veilige opslag.

Met de bouw van onze nieuwe fabriek in SNEEK werd in 1962 een aanvang gemaakt. Het grondwerk is gereed, doch de bouw stagneerde tengevolge van de bijzonder lange vorstperiode, waardoor het nog onzeker is of dit gebouw in 1963 gereed zal kunnen zijn.

Inmiddels vindt de fabricage van enkele typen radiotoestellen en de opleiding van nieuw personeel plaats in een tijdelijk van de gemeente Sneek gehuurd industriepand.

FINANCIERING

De financiering van onze vennootschap wordt thans sterk beïnvloed door vooruitbetaling van opdrachtgevers op langlopende orders.

De in ons vorige jaarverslag vermelde uitbreiding van het Herstelbank-crediet met f 5.000.000,— heeft in 1962 plaatsgevonden. Ten dele zijn de kapitaalstortingen in onze deelneming in de Verenigde Stofzuigerfabrieken N.V. en de betalingen voor de nieuwe fabriek voor telecommunicatie-apparatuur hieruit verricht.

Mede in verband met ons verzoek aan de overheid om de premieregeling „Bevordering Industrialisatie Ontwikkelingskernen” toe te passen op onze vestiging in Sneek, is de financiering van deze nieuwe vestiging gewijzigd. Als gevolg hiervan zal de bouw niet geschieden door de gemeente Sneek, doch door onze vennootschap, zults in afwijking van eerdere mededelingen. Voor de financiering zullen wij gebruik maken van een hypothecair crediet dat door een institutionele belegger ter beschikking wordt gesteld.

Wij vermelden nog dat inmiddels de eerdergenoemde premieregeling op onze vestiging in Sneek van toepassing is verklaard.

RESULTATEN

Op de gebruikelijke voorzichtige wijze berekend, bedraagt het exploitatiesaldo — waarin de afschrijvingen op vaste activa en incidentele posten niet zijn begrepen — f 6.578.250,— (vorig jaar f 8.806.025,—).

De daling ten opzichte van het zeer gunstige jaar 1961 is veroorzaakt door:

- 1e. aantasting van de winstmarges door kostenstijgingen bij gelijkblijvend prijsniveau;
- 2e. enige daling in de afzet van duurzame gebruiksartikelen;
- 3e. extra kosten verbonden aan de uitbreiding en versterking van de „professionele sector” van ons bedrijf.

De incidentele baten zijn gestegen door inning van een afgeschreven vordering uit voorgaande jaren en herwaardering van eerder gemaakte kosten voor een belangrijke opdracht van de Koninklijke Nederlandse Marine, welke inmiddels aan ons werd gegund.

Wij stellen u voor, het op de vaste activa af te schrijven bedrag te bepalen op f 3.452.398,— (vorig jaar f 2.859.642,—).

Voor te betalen belastingen en latente belastingsschulden is een bedrag van f 1.000.000,— (vorig jaar f 2.250.000,—) uitgetrokken.

De latente belastingsschulden zijn onder de balanspost „Voorzieningen” opgenomen en de te betalen belastingen onder de balanspost „Crediteuren”.

Ter beschikking van de algemene vergadering van aandeelhouders blijft dan een bedrag van f 2.357.394,—.

Wij adviseren ter versterking van onze reservepositie een bedrag van f 276.434,— toe te voegen aan de post „Algemene Reserve” en het dividend vast te stellen op 12% op de gewone aandelen en 4% op de prioriteitsaandelen, betaalbaar in contanten.

VOORUITZICHTEN

Doordat de afzet van belangrijke delen van ons artikelenpakket onderhevig is aan seizoensinvloeden valt het ons moeilijk om thans reeds concreet geformuleerde verwachtingen uit te spreken voor het komende boekjaar. Gezien de ruime orderportefeuille in de professionele sector koesteren wij echter een gepast vertrouwen ten aanzien van de in 1963 te bereiken resultaten.

Alvorens dit verslag te besluiten willen wij gaarne een woord van waardering uitspreken aan al onze medewerkers die gedurende het verslagjaar hun taak in onze bedrijven hebben vervuld.

^s-Gravenhage, 18 maart 1963.

De Directie:

L. C. M. J. GUSSENHOVEN.

F. DE HARTOG.

P. G. ZAAIJER.

BALANS PER 31 DECEMBER 1962

Namloze Vennootschap Van der Heem N.V.

ACTIVA

	per	per
	31-12-1962	31-12-1961
Vaste activa		
aanschaffingsprijs	f 32.853.569	
afschrijving	" 21.220.409	
	f 11.633.160	f 8.230.913
Vooruitbetalingen op vaste activa	" 994.096	" 1.109.576
Deelnemingen in aandelenkapitaal	f 5.821.480	
vorderingen	" 359.611	
schulden . . . . . af: " 434.088	" 5.747.003	" 6.478.649
Initiale kosten	" 2	" 2
Magazijnvoorraden	" 12.486.889	" 10.158.366
Orders in bewerking	" 15.074.626	" 7.824.935
Gereed produkt	" 7.526.097	" 6.092.245
Verstreckte vooruitbetalingen	" 365.359	" 1.456.691
Debiteuren	" 10.028.949	" 8.662.178
Leningen u.g.	" —	" 1.500.000
Banken	" 5.033.826	" 2.120.592
Geldmiddelen	" 443.979	" 240.765
Transitorische posten	" 351.070	" 325.533
	f 69.685.056	f 54.200.445

's-Gravenhage, 15 maart 1963.

De Raad van Commissarissen:

J. VAN RANDWIJK.
A. BOSNAK.
M. SANDERS.

PASSIVA

	per	per
	31-12-1962	31-12-1961
Kapitaal	f 12.024.000	f 12.024.000
Algemene reserve	" 4.095.303	" 3.626.569
Dividendreserve	" 600.000	" 600.000
Agioreserve	" 2.058.629	" 2.058.629
Voorziening lopende risico's	" 3.332.216	" 3.652.439
Deelnemingen nog te storten	" —	" 2.000.000
Hypotheek en overige leningen op lange termijn	" 8.900.826	" 4.278.026
Contractuele verplichtingen	" 612.951	" 572.229
Ontvangsten vooruitbetalingen	" 23.463.083	" 11.954.907
Crediteuren (incl. belastingen)	" 7.475.664	" 6.720.624
Transitorische posten	" 4.764.990	" 4.163.327
Resultaat 1962		
vóór winstverdeling	f 3.357.394	
af: vennootschapsbelasting	" 1.000.000	
	" 2.357.394	" 2.549.695
	f 69.685.056	f 54.200.445

Nagezien en akkoord bevonden,
's-Gravenhage, 20 maart 1963.

De Directie:

Eerste Nederlandsche Accountantskantoor
van 1883
MORET EN STARKE
w.g. B. P. KOKSHOORN. H. GERRITSEN.

L. C. M. J. GUSSENHOVEN.
P. G. ZAALJER.

GECONSOLIDEERDE BALANS

PER 31 DECEMBER 1962

ACTIVA

(De door de Raad van Commissarissen voorgestelde

winstverdeling is in de balans verwerkt)

PASSIVA

	per	per
	31-12-1962	31-12-1961
Vaste activa		
GEROUWEN EN TERREINEN:		
Aanschaffingsprijs	f 12.819.574	
Afschrijvingen	„ 6.050.377	
Boekwaarde	f 6.769.197	f 5.003.430
LEIDINGEN, INSTALLATIES, MACHINES, AUTO'S E.D.:		
Aanschaffingsprijs	f 23.881.861	
Afschrijvingen	„ 16.745.359	
Boekwaarde	„ 7.136.502	„ 5.715.174
GEREEDSCHAPPEN, MEETAPPARATUUR E.D.:		
Aanschaffingen 1962	f 916.066	
Afschrijvingen 1962	„ 916.060	
Boekwaarde	„ 6	„ 6
Deelnemingen		
Nominale waarde	f 2.753.572	
Afschrijvingen	„ 62.092	
Boekwaarde	„ 2.691.480	„ 2.525.000
Initiale kosten	„ 2	„ 2
Magazijnvoorraden	„ 13.341.794	„ 10.949.670
Orders in bewerking	„ 15.459.503	„ 8.309.078
Gereed produkt	„ 7.619.542	„ 5.985.097
Verstekte vooruitbetalingen	„ 365.359	„ 1.456.691
Debiteuren	„ 12.124.079	„ 11.277.691
Leningen u.g.	„ —	„ 1.500.000
Banken	„ 5.098.096	„ 2.205.676
Geldmiddelen	„ 459.085	„ 257.120
Transitorische posten	„ 420.770	„ 394.833
	f 71.485.415	f 55.579.468

's-Gravenhage, 15 maart 1963.

De Raad van Commissarissen:

J. VAN RANDWIJK.
A. BOSNAK.
M. SANDERS.

	per	per
	31-12-1962	31-12-1961
Kapitaal		
Gewone aandelen	f 12.000.000	f 12.000.000
Prioriteitsaandelen	„ 24.000	„ 24.000
Algemene reserve	„ 4.371.737	„ 4.095.303
Dividendreserve	„ 600.000	„ 600.000
Agioreserve	„ 2.058.629	„ 2.058.629
Voorzieningen	„ 4.094.085	„ 4.296.894
Deelnemingen nog te storten	„ —	„ 2.000.000
Hypotheek en overige leningen op lange termijn	„ 8.900.826	„ 4.278.026
Contractuele verplichtingen	„ 674.191	„ 630.660
Ontvangsten vooruitbetalingen op te leveren goederen	„ 23.463.083	„ 11.954.907
Crediteuren en verschuldigde belastingen	„ 7.605.890	„ 6.792.631
Transitorische posten	„ 6.252.014	„ 5.407.458
Te betalen dividenden	„ 1.440.960	„ 1.440.960
	f 71.485.415	f 55.579.468

Nagezien en akkoord bevonden,

's-Gravenhage, 20 maart 1963.

Eerste Nederlandsche Accountantskantoor

van 1883

MORET EN STARKE

De Directie:

L. C. M. J. GUSSENHOVEN.

P. G. ZAAIJER.

w.g. B. P. KOKSHOORN. H. GERRITSEN.

TOELICHTING OP DE ACTIVA VAN DE GECONSOLIDEERDE BALANS

Gebouwen en terreinen: f 6.769.197.

De uitgaven bedroegen in 1962 f 2.247.576; afgeschreven werd een bedrag van f 481.809.

De terreinen zijn gewaardeerd tegen aankoopprijs.

De verzekerde waarde van onze gebouwen exclusief fundering en nieuwbouw bedraagt rond f 15.000.000.

Leidingen, installaties, machines, auto's e.d.: f 7.136.502.

In 1962 is aangekocht voor een bedrag van f 3.506.831; afgeschreven werd een bedrag van f 2.054.529.

De verzekerde waarde volgens vaste taxatie bedraagt voor deze balanspost rond f 29.000.000.

Gereedschappen, meetapparatuur e.d.: f 6.

In verband met de zeer speciale gebruiksmogelijkheden worden alle kosten in het jaar van aanschaffing afgeschreven. Deze uitgaven bedroegen in 1962 f 916.060.

Deelnemingen: f 2.691.480.

De deelnemingen zijn opgenomen voor de nominale waarde, verminderd met noodzakelijk geachte afschrijvingen.

Initiale kosten: f 2.

Dit betreft kosten, verbonden aan de ontwikkeling en het in fabricage nemen van onze producten met uitzondering van de uitgaven die betrekking hebben op vaste opdrachten met een lange looptijd op het gebied van telecommunicatie-apparatuur. Deze kosten zijn voor de werkelijke uitgaven opgenomen onder het hoofd „Orders in bewerking”.

Magazijnvoorraden: f 13.341.794.

Onze magazijnvoorraden zijn voorzichtig gewaardeerd; de wijze van waardering biedt voldoende zekerheid voor het opvangen van normale prijsrisico's. Speculatieve voorraden worden niet aangehouden, terwijl onder het hoofd „Voorzieningen” een extra voorziening voor mogelijk incourant worden van gewaardeerde voorraden is opgenomen.

Orders in bewerking: f 15.459.503.

De in bewerking zijnde artikelen zijn gewaardeerd tegen de kostende prijs onder aftrek van wenselijk geachte voorzieningen. De uitgaven, verbonden aan de ontwikkeling en het in fabricage nemen van vaste opdrachten met een lange looptijd op het gebied van telecommunicatie-apparatuur zijn gewaardeerd tegen de werkelijk gemakte kosten.

Gereed produkt: f 7.619.542.

De waardering van de voorradige eindproducten biedt voldoende marge ten opzichte van de geldende verkoopprijzen. Voor mogelijk incourant zijn van eindproducten zijn voorzieningen getroffen.

Verstrekte vooruitbetalingen: f 365.359.

Dit betreft vooruitbetalingen aan onderleveranciers, opgenomen tegen de werkelijk betaalde bedragen.

Debiteuren: f 12.124.079.

De debiteuren zijn opgenomen voor de nominale waarde. Debiteuren in vreemde valuta tegen de koersen per ultimo december 1962.

Banken: f 5.098.096.

De saldi bij de banken zijn opgenomen voor de nominale waarde.

Geldmiddelen: f 459.085.

Kas en Giro zijn opgenomen voor de nominale waarde.

Transitorische posten: f 420.770.

Hieronder zijn opgenomen de tot ultimo 1962 betaalde kosten, voor zover deze behoren te drukken op volgende jaren.

De Raad van Commissarissen:

J. VAN RANDWIJK.
A. BOSNAK.
M. SANDERS.

De Directie:

L. C. M. J. GUSSENHOVEN.
P. G. ZAAIJER.

's-Gravenhage, 15 maart 1963.

WINST- EN VERLIJESREKENING

(geconsolideerd)

	Tijdvak 1 jan. '62 t/m 31 dec. '62	Tijdvak 1 jan. '61 t/m 31 dec. '61
Baten		
exploitatiealdo exclusief afschrijvingen	f 6.578.250	f 8.806.025
overige baten	" 961.234	" 122.723
Totaal baten	f 7.539.484	f 8.928.748
Lasten		
afschrijvingen op vaste activa	f 3.452.398	f 2.859.642
extra afschrijving op vaste activa	—	" 340.804
belastingen	" 1.000.000	" 2.250.000
overige lasten en bijzondere voorzieningen	" 729.692	" 928.607
Totaal lasten	f 5.182.090	f 6.379.053
Zuivere winst	<u>f 2.357.394</u>	<u>f 2.549.695</u>

³s-Gravenhage, 15 maart 1963.

De Raad van Commissarissen:

J. VAN RANDWIJK.
A. BOSNAK.
M. SANDERS.

De Directie:

L. C. M. J. GUSSENHOVEN.
P. G. ZAAIJER.

Nagezien en akkoord bevonden,
³s-Gravenhage, 20 maart 1963.

Eerste Nederlandsche Accountantskantoor
van 1883

MORET EN STARKE

w.g. B. P. KOKSHOORN. H. GERRITSEN.

WINSTVERDELING

(conform artikel 35 der statuten)

Zuivere winst volgens winst- en verliesrekening	f 2.357.394
Overboeking naar Algemene Reserve	" 276.434
Te verdelen winst	<u>f 2.080.960</u>
Aan houders van gewone aandelen:	
4% van het gestorte kapitaal ad f 12.000.000 is	f 480.000
Aan houders van prioriteitsaandelen:	
4% van het gestorte kapitaal ad f 24.000 is	" 960
	<u>" 480.960</u>
Restant	f 1.600.000
Ingevolge art. 35 sub 2 der statuten 40%	" 640.000
Ter beschikking van de algemene vergadering van aandeelhouders	<u>f 960.000</u>
Voor de houders van gewone aandelen is in totaal beschikbaar:	
4% van het gestorte kapitaal	f 480.000
60% van de te verdelen winst na aftrek van 4% over het totaal gestorte kapitaal	" 960.000
Totaal beschikbaar voor aandeelhouders	<u>f 1.440.000</u>

Aan de algemene vergadering van aandeelhouders wordt voorgesteld uit dit bedrag een dividend uit te keren van 12%, zijnde . . . . . f 1.440.000

VERGELIJKENDE JAARCIJFERS (geconsolideerd)

in duizendallen guldens

ACCOUNTANTSVERKLARING

Balanscijfers:

per: 31/12-'59 31/12-'60 31/12-'61 31/12-'62

's-Gravenhage, 20 maart 1963.

Activa:

Vaste activa:				
aanschaffingsprijs	25.656	29.064	32.156	37.618
afschrijvingen	17.104	19.376	21.437	23.712
boekwaarde	8.552	9.688	10.719	13.906
Deelnemingen	25	25	2.525	2.691
Voorraden	14.549	18.985	25.244	36.421
Verstreckte vooruitbetalingen	—	—	1.456	365
Vorderingen	8.000	10.586	11.672	12.545
Liquide middelen en tijdelijk belegde geldmiddelen	3.223	596	3.963	5.557
Totaal activa	34.349	39.880	55.579	71.485

Passiva:

Kapitaal	9.024	9.024	12.024	12.024
Algemene Reserve	2.884	3.627	4.095	4.372
Dividendreserve	600	600	600	600
Agioreserve	559	559	2.059	2.059
Voorzieningen	2.773	3.177	4.297	4.094
Deelnemingen nog te storten	—	—	2.000	—
Schulden op lange termijn	5.552	5.269	4.908	9.575
Ontvangsten vooruitbetalingen	3.377	2.381	11.955	23.463
Schulden op korte termijn	9.580	15.243	13.641	15.298
Totaal passiva	34.349	39.880	55.579	71.485

Resultatencijfers:

	over: 1959	1960	1961	1962
Exploitatiesaldo	5.462	7.610	8.806	6.578
Overige baten en lasten	—425	—485	—806	+ 231
Beschikbaar	5.037	7.125	8.000	6.809

In bedrijf gehouden:

Afschrijvingen op vaste activa	2.070	2.714	2.860	3.452
Extra afschrijving op vaste activa	177	208	341	—
Toevoeging aan de algemene reserve	329	742	468	276
Totaal in bedrijf gehouden	2.576	3.664	3.669	3.728

Uitkeringen:

Belastingen (incl. latente bel. schulden)	1.200	1.900	2.250	1.000
Tantièmes en winstbewijzen	360	480	640	640
Dividenden	901	1.081	1.441	1.441
Totaal uitkeringen	2.461	3.461	4.331	3.081

Aan Commissarissen van Van der Heem N.V.
te 's-Gravenhage

Mijne Heren,

Hierbij delen wij U mede, dat wij ingevolge Uw opdracht de accountantscontrole over het boekjaar 1962 bij Uw Vennootschap, bij „Van der Heem Internationaal N.V.“ en bij de „Eerste Nederlandse Autorijwielafabriek N.V.“ hebben uitgevoerd.

De Balans per 31 december 1962 van Van der Heem N.V., alsmede de geconsolideerde Balans per 31 december 1962 en de geconsolideerde Winst- en Verliesrekening over 1962, de laatste sluitende met een winstsaldo van f 2.357.394,—, hebben wij accoord bevonden. De voorgestelde winstverdeling is reeds in de geconsolideerde balans verwerkt.

Wij verklaren, dat naar onze overtuiging, gegrond op ons onderzoek en de verkregen inlichtingen, de door ons mede ondertekende Balans van Van der Heem N.V., alsmede de geconsolideerde Balans en geconsolideerde Winst- en Verliesrekening een betrouwbaar beeld geven van de financiële toestand der vennootschappen per 31 december 1962, respectievelijk van de resultaten over het boekjaar 1962.

Hoogachtend,

Eerste Nederlandsche Accountantskantoor
van 1883

MORET & STARKE

w. g. B. P. KOKSHOORN. H. GERRITSEN.

*Monument aangeboden door het personeel
en staande op het woorterein van onze fabriek te den Haag
Het devies luidt : „HOGER ZIJ UW VLUCHT”*